

MAATWERKVOORSCHRIFTEN ONDER DE OMGEVINGSWET

Omgevingswet | 2026

Rachid Benhadi & Sterre Ekelmans

WAT GAAN WIJ BESPREKEN?

- Wat zijn maatwerkvoorschriften?
- Maatwerkvoorschriften onder oud recht
- Verschillende grondslagen
 - Thema's: milieu (geluid, gewasbescherming, trillingen, spuitzonering) en Bbl
- Verschil maatwerkregels en maatwerkvoorschriften
- Overgangsrecht (maatwerkvoorschriften van rechtswege)

MAATWERKVOORSCHRIFTEN

MAATWERKVOORSCHRIFTEN

- Maatwerkvoorschrift = beschikking (van B&W), gesteld over een concrete activiteit
 - Let op met verschil met maatwerkregels (komt later)
- Kan ambtshalve worden gesteld, bijvoorbeeld naar aanleiding van een melding of van toezicht, of op verzoek, zowel van degene die de activiteit verricht als van een derde-belanghebbende
- Is gericht tot degene die de activiteit verricht, dus een bepaald persoon of een bepaald bedrijf
- Uit de bevoegdheid tot het nemen van het besluit, volgt ook de bevoegdheid tot het wijzigen of intrekken van het besluit
- Belangrijk: maatwerkvoorschriften kunnen uiteenlopende inhoud hebben (afhankelijk van het relevante wettelijke kader uiteraard)

MAATWERKVOORSCHRIFTEN - PROCEDUREEL

Welke voorbereidingsprocedure is van toepassing? Uitgebreide of de reguliere voorbereidingsprocedure?

- Maatwerkvoorschriften worden voorbereid met de reguliere procedure van afdeling 4.1.2 Awb (tenzij het bevoegd gezag in een concreet geval besluit om afdeling 3.4 Awb toe te passen)
- Tegen een maatwerkvoorschrift is beroep (rechtbank) en hoger beroep (Afdeling) mogelijk (voorafgegaan door bezwaar, als de reguliere procedure is toegepast)

oud recht – activiteitenbesluit

MAATWERKVOORSCHRIFTEN

- Onder het oude recht vielen veel bedrijven onder de werking van de rechtstreeks werkende regels van het Activiteitenbesluit
 - Geur, geluid, trillingen etc.
 - Zorgplicht (artikel 2.1 van het Activiteitenbesluit)
- Activiteitenbesluit bevatte bevoegdheid om door middel van maatwerkvoorschrift af te wijken van de algemene Rijksregels
- **Voorbeeld:** verruiming of aanscherping geluidsnormen artikel 2.17 van het Activiteitenbesluit met het oog op het realiseren van woningbouw in de nabijheid van een bedrijf (omdat zonder die verruiming of aanscherping het bedrijf in de knel zou komen)
 - Grondslag: artikel 2.20 Activiteitenbesluit
- Maatwerkvoorschriften hoefden er niet al te zijn ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan, wel moest duidelijk zijn dat de maatwerkvoorschriften stand kunnen houden in een beroepsprocedure

MAATWERKVOORSCHRIFTEN

AbRS 3 september 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3269:

"9.4. (...) Ter zitting heeft de raad toegelicht dat het bevoegd gezag op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer maatwerkvoorschriften kan vaststellen. Onder verwijzing naar de uitspraak van 28 mei 2014 in zaak nr. 201305317/1/R3 overweegt de Afdeling dat maatwerkvoorschriften niet al vóór de vaststelling van een bestemmingsplan hoeven te zijn vastgesteld, maar dat de raad er op voorhand in redelijkheid van moet kunnen uitgaan dat de maatwerkvoorschriften stand kunnen houden in een beroepsprocedure"

MAATWERKVOORSCHRIFTEN

Let wel, des te ingrijpender de maatwerkvoorschriften, des te zwaarder de motiveringsplicht voor een bestemmingsplan dat ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maakt die nopen tot het vaststellen van beperkende maatwerkvoorschriften voor omliggende bedrijven

AbRS 14 juni 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1541

"9.10. De Afdeling heeft eerder overwogen (uitspraak van 3 september 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3269) dat maatwerkvoorschriften in beginsel niet al vóór de vaststelling van een bestemmingsplan hoeven te zijn vastgesteld, als de raad er op voorhand in redelijkheid van kon uitgaan dat maatwerkvoorschriften stand zullen houden in een beroepsprocedure. In een geval als het onderhavige waarin de op te leggen maatwerkvoorschriften ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor het bedrijf waaraan de maatwerkvoorschriften worden opgelegd ligt het echter niet in de rede van het in stand houden van de voorgenomen maatwerkvoorschriften uit te gaan zonder dat voldoende inzicht bestaat in de gevolgen van de voorgenomen maatwerkvoorschriften voor het desbetreffende bedrijf en het betreffende onderzoek door te schuiven tot na de vaststelling van het plan.

MAATWERKVOORSCHRIFTEN – TECHNISCHE MAATREGELEN

- Met een maatwerkvoorschrift konden onder oud normen worden verruimd, strengere normen worden gesteld, gedragsvoorschriften worden opgelegd, maar óók technische maatregelen worden afgedwongen

Voorbeeld: AbRS 27 januari 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BL0720 (Delft):

- B&W Delft leggen maatwerkvoorschrift op aan inrichting. Strekking: de heftruck waarmee binnen de inrichting wordt gewerkt mag alleen een elektrische heftruck zijn met een bronvermogen van ten hoogste 90 dB(A). De kosten die redelijkerwijs voor de aanschaf van een elektrische heftruck moeten worden gemaakt zullen worden vergoed.
- Waarom? Het mogelijk maken van de bouw van nieuwe woningen op een afstand van ongeveer 27 meter van de inrichting.

MAATWERKVOORSCHRIFTEN – TECHNISCHE MAATREGELEN

- **Appellante:** de vervanging van de thans gebruikte dieselheftruck door een elektrische heftruck leidt tot beperkingen voor de bedrijfsvoering omdat een elektrische heftruck minder capaciteit heeft dan een dieselheftruck. Bovendien zullen volgens haar door de inzet van een elektrische heftruck de piekgeluiden ten gevolge van het laden en lossen niet worden verminderd, en zal door de minder krachtige elektrische heftruck de bedrijfstijd toenemen met meer pieken in het geluidniveau tot gevolg.

Wat overweegt de Afdeling?

MAATWERKVOORSCHRIFTEN – TECHNISCHE MAATREGELEN

*"2.4.3. De Afdeling overweegt voorts dat, gelet op de stukken, onder meer het rapport van Oranjewoud, en het verhandelde ter zitting, onvoldoende aannemelijk is geworden dat het voorschrift dat alleen van een elektrische heftruck gebruik mag worden gemaakt de bedrijfsvoering van [appellante] niet nadelig beïnvloedt. Zo is ter zitting onder meer gesteld dat door de geringere capaciteit en het uitgeput raken van de accu de heftruck **langer in bedrijf** zal moeten zijn dan een dieselheftruck. Als gevolg daarvan is tevens **onzeker** of de beoogde vermindering van het **geluidniveau** door deze maatregel wordt bereikt. Het college heeft **geen onderzoek** gedaan naar het effect van dit maatwerkvoorschrift op de bedrijfsvoering. Ook in zoverre berust het besluit niet op deugdelijk onderzoek. De beroepsgrond slaagt."*

Hele belangrijke overweging die ook onder de Omgevingswet relevant blijft:

"2.4.4. De Afdeling overweegt voorts dat niet in geschil is dat na realisatie van de voorgenomen woningbouw overschrijding van geluidgrenswaarden plaatsvindt. **Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (uitspraak van 16 december 2009, in zaak nr. 200805334/1/M2) moet het vaststellen van maatwerkvoorschriften, ook ten aanzien van technische voorzieningen en gedragsregels als bedoeld in artikel 2.20, vijfde lid, van het Activiteitenbesluit, met het oog op een nog te realiseren situatie op zich mogelijk worden geacht.** De Afdeling stelt echter vast dat **de verplichting** tot het gebruik van een elektrische heftruck met een bronvermogen van maximaal 90 dB(A) **onmiddellijk geldt en niet pas vanaf het moment van realisatie van de geplande woningen.** De geplande woningen kunnen gelet daarop geen rechtvaardiging vormen voor het opleggen van dit maatwerkvoorschrift. (...)De beroepsgrond slaagt.

MAATWERKVOORSCHRIFTEN ONDER DE OMGEVINGSWET

INLEIDING

GRONDSLAG MAATWERKVOORSCHRIFTEN – OMGEVINGSWET

Artikel 4.5. (maatwerkvoorschriften of vergunningvoorschriften)

57

- 1 Bij regels als bedoeld in [paragraaf 4.1.1](#) kunnen onderwerpen worden aangewezen waarvoor het bevoegd gezag maatwerkvoorschriften kan stellen of voorschriften aan een omgevingsvergunning kan verbinden. [Paragraaf 4.3.2](#) is van overeenkomstige toepassing op het stellen van maatwerkvoorschriften op grond van regels als bedoeld in [artikel 4.3](#).
- 2 De maatwerkvoorschriften of vergunningvoorschriften kunnen afwijken van regels als bedoeld in [paragraaf 4.1.1](#) als dat bij die regels is bepaald. Daarbij kan worden bepaald in welke mate of hoe lang kan worden afgeweken.
- 3 Bij regels als bedoeld in [paragraaf 4.1.1](#) kan ook worden bepaald dat een maatwerkvoorschrift niet kan worden gesteld als over een onderwerp een voorschrift aan een omgevingsvergunning kan worden verbonden.

- Algemene grondslag voor bevoegdheid stellen van maatwerkvoorschriften
- Hiervan ruimhartig gebruikgemaakt
- Maatwerkvoorschriften mogelijk op grond van het omgevingsplan (waterschapsverordening), het Bal en het Bbl

MELDINGSSYSTEEM EN MAATWERKVOORSCHRIFTEN

Het is mogelijk om in **het nieuwe deel van het omgevingsplan** een meldingssysteem op te nemen en daaraan de bevoegdheid tot het stellen van maatwerkvoorschriften te koppelen

- Voorbeeld in omgevingsplan gemeente Boekel ('Omgevingsplan: Veegplan 10'), verschillende maatwerkbevoegdheden voor B&W
- Ten aanzien van bijv. parkeren:

"Artikel 141 Voldoende parkeergelegenheid

Tenzij in hoofdstuk 2 expliciet is voorzien in een andere beoordelingregel ten aanzien van de aanwezigheid van voldoende parkeergelegenheid, geldt de volgende regeling:

- a. bij de oprichting van een nieuw bouwwerk, de vergroting van een bestaand bouwwerk of de verandering van de functie van een bouwwerk al dan niet met bijbehorend bouwperceel **dient in voldoende parkeergelegenheid** te worden voorzien;
- b. bij een omgevingsvergunning, melding, dan wel bij de beoordeling of de functie in overeenstemming is met het plan (afwijking en delegatie) wordt aan de hand van op dat moment van toepassing zijnde CROW-normen bepaald of er sprake is van voldoende parkeergelegenheid;
- c. bij een omgevingsvergunning **of een maatwerkvoorschrift kan worden afgeweken** van het bepaalde in sub a en worden toegestaan dat in minder dan voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien, mits dit geen onevenredige afbreuk doet aan de parkeersituatie."

MELDINGSSYSTEEM EN MAATWERKVOORSCHRIFTEN

Andere voorbeelden:

- *"Burgemeester en wethouders kunnen maatwerkvoorschriften vaststellen gericht op **herplant.**"*
- *"Burgemeester en wethouders kunnen maatwerkvoorschriften voorschrijven gericht op de realisering en instandhouding van de **landschappelijke inpassing.**"*
- *"Burgemeester en wethouders kunnen maatwerkvoorschriften voorschrijven **om schade aan de archeologische waarden te voorkomen.**
Maatwerkvoorschriften zijn gericht op het behoud van de archeologische resten in de bodem, het doen van opgravingen dan wel het begeleiden van de bouwactiviteiten door een archeologische deskundige."*

Kortom: maatwerkbevoegdheid kan slim ingezet worden. Raad kan in het omgevingsplan specifieke maatwerkbevoegdheden (gevallen dus) toekennen aan B&W

OMGEVINGSPLAN

MAATWERKVOORSCHRIFTEN OP GROND VAN DE BRUIDSSCHAT

GRONDSLAG MAATWERKVOORSCHRIFTEN – BRUIDSSCHAT

- In artikel 22.4 van de bruidsschat is de bevoegdheid tot het stellen van maatwerkvoorschriften over activiteiten met betrekking tot bouwwerken, open erven en terreinen opgenomen
 - Zie voorbeeld over maatwerkvoorschrift voor welstand
- Breed opgenomen

AFDELING 22.2 ACTIVITEITEN MET BETREKKING TOT BOUWWERKEN, OPEN ERVEN EN TERREINEN

§ 22.2.1 Algemene bepalingen

Artikel 22.4 Maatwerkvoorschriften

1. Een maatwerkvoorschrift kan worden gesteld over deze afdeling, met uitzondering van bepalingen over meet- en rekenmethoden.
2. Met een maatwerkvoorschrift kan worden afgeweken van de artikelen in deze afdeling.

GRONDSLAG MAATWERKVOORSCHRIFTEN – BRUIDSSCHAT

Artikel 22.45 Maatwerkvoorschriften

1. Een maatwerkvoorschrift kan worden gesteld over de artikelen 22.44, 22.49 en 22.50 en de paragrafen 22.3.2 tot en met 22.3.26.
2. Met een maatwerkvoorschrift kan worden afgeweken van de artikelen 22.49 en 22.50 en de paragrafen 22.3.2 tot en met 22.3.26.
3. Een maatwerkvoorschrift wordt gesteld met het oog op de belangen, bedoeld in artikel 22.42.
4. Op het stellen van een maatwerkvoorschrift over een milieubelastende activiteit zijn de instructieregels in paragraaf 5.1.4 en artikel 5.165 van het Besluit kwaliteit leefomgeving, van overeenkomstige toepassing.

- Specifieke zorgplicht, ongewoon ongeval, paragrafen over o.a. energiebesparing, geluid en geur
- Wel maatwerkvoorschrift over specifieke zorgplicht, maar geen afwijking
- Altijd vanuit het oogmerken uit artikel 22.42 van de bruidsschat
- Instructieregels van toepassing
- Weinig beperkingen maatwerkvoorschriften, omdat van planregels altijd kan worden afgeweken met een BOPA

GRONDSLAG MAATWERKVOORSCHRIFTEN – BRUIDSSCHAT

- Oogmerken van 22.42 werken door in de bevoegdheden van bestuursorganen tot het stellen van maatwerkvoorschriften

Artikel 22.42 Oogmerken

De regels in deze afdeling zijn gesteld met het oog op:

- a. het waarborgen van de veiligheid;
- b. het beschermen van de gezondheid; en
- c. het beschermen van het milieu, waaronder:
 - 1º. het beschermen en verbeteren van de kwaliteit van lucht, bodem en de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen;
 - 2º. het doelmatig gebruik van energie en grondstoffen; en
 - 3º. een doelmatig beheer van afvalstoffen.

- Onder milieuthema's onder c vallen ook geluid, trillingen en geur
- Zie bijv. Rechtbank Midden-Nederland 12 november 2025, ECLI:NL:RBMNE:2025:6100 (maatwerkvoorschriften voor café vanwege geluid)

INSTRUCTIEREGELS BKL

Bij het stellen van een maatwerkvoorschrift moeten de instructieregels van het Bkl worden gevolgd

Voorbeeld

- Het Bkl stelt dat in de meeste gevallen onversterkt stemgeluid niet wordt toegenomen (artikel 5.73 Bkl)
- Dus B&W kunnen niet zomaar door middel van een maatwerkvoorschrift voorschrijven dat onversterkt stemgeluid toch moet voldoen aan bepaalde geluidsnormen

MAATWERKVOORSCHRIFTEN – SPECIFIEKE ZORGPLICHT MBA BRUIDSSCHAT

Neergelegd in artikel 22.44 bruidsschat

- De specifieke zorgplicht zorgt ervoor dat degene die een activiteit verricht, alles moet doen en laten om negatieve gevolgen voor de veiligheid, het milieu en de gezondheid te voorkomen
- Soms lukt voorkomen niet, dan minimalisatieplicht (zorgen dat zo min mogelijk negatieve gevolgen voor het milieu en de gezondheid zijn)
- Zorgplicht ziet **niet** op **mba's** die zijn aangewezen in hoofdstuk 3 van het Bal
- Bij evidente strijd met specifieke zorgplicht kan handhavend worden opgetreden
- Er zijn ook situaties denkbaar waarin niet direct duidelijk is of van onmiskenbare strijd sprake is
- In dat geval kan in de vorm van een maatwerkvoorschrift worden verduidelijkt wat de specifieke zorgplicht inhoudt

MAATWERKVOORSCHRIFTEN – SPECIFIEKE ZORGPLICHT MBA BRUIDSSCHAT

Artikel 22.44 Specifieke zorgplicht

1. Degene die een activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 22.42, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te treffen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Deze plicht houdt in ieder geval in dat:
 - a. alle passende preventieve maatregelen tegen milieuverontreiniging worden getroffen;
 - b. alle passende preventieve maatregelen ter bescherming van de gezondheid worden getroffen;
 - c. de beste beschikbare technieken worden toegepast;
 - d. geen significante milieuverontreiniging wordt veroorzaakt;
 - e. alle passende maatregelen worden getroffen voor het voorkomen van ongewone voorvallen en de nadelige gevolgen daarvan, bedoeld in artikel 19.1, eerste lid, van de Omgevingswet;
 - f. afvalwater dat wordt geloosd en gekanaliseerde emissies van stoffen in de lucht doelmatig kunnen worden bemonsterd;
 - g. metingen representatief zijn en monsters niet worden verdund;
 - h. meetresultaten op geschikte wijze worden geregistreerd, verwerkt, en gepresenteerd;
 - i. voor zover verontreiniging van de bodem ontstaat, herstel van de bodem redelijkerwijs mogelijk blijft; en
 - j. afvalstoffen worden afgevoerd na beëindiging van een activiteit.
3. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval ook in dat:
 - a. de nadelige gevolgen voor het milieu van het verkeer van personen en goederen van en naar de activiteit zo veel mogelijk worden voorkomen of beperkt; en
 - b. de duisternis en het donkere landschap worden beschermd in door het bevoegd gezag aangewezen gebieden.
4. Het eerste lid, voor zover het ziet op het tweede lid, en het tweede lid, zijn niet van toepassing op een milieubelastende activiteit die is aangewezen in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

VOORBEELD – GEUR

- Op basis van artikel 22.117 moet om geurhinder te voorkomen of beperken een bepaalde afstand worden gehanteerd tussen de plek waar wordt opgeslagen en het geurgevoelige object:

Artikel 22.117 Geur opslaan drijfmest, digestaat en dunne fractie: afstand

1. Dit artikel is van toepassing op het opslaan van drijfmest, digestaat of dunne fractie in een of meer mestbassins met een gezamenlijke oppervlakte van ten hoogste 750 m² of een gezamenlijke inhoud van ten hoogste 2.500 m³.
2. Met het oog op het voorkomen of het beperken van geurhinder is de afstand voor geur door het opslaan van drijfmest, digestaat of dunne fractie in een mestbassin vanaf het dichtstbijzijnde punt van het mestbassin tot een geurgevoelig object niet kleiner dan de afstand, bedoeld in tabel 22.3.20.

- Wanneer, ondanks de afstand, toch geuroverlast optreedt, kan het bevoegd gezag aanvullende eisen stellen met maatwerkvoorschriften
- Bijvoorbeeld de situering van het mestbassin, het afdekken ervan en de frequentie en het tijdstip van de aan- en afvoer

VOORBEELD – LOZEN KOELWATER

- Bij lozing van koelwater is in veel gevallen het Bal van toepassing, maar het kan zijn dat bepaalde lozingen niet onder het toepassingsbereik van het Bal vallen
- De regels over koelwater dat wordt geloosd in een oppervlaktewaterlichaam staan in de waterschapsverordening

Artikel 22.153 Koelwater

1. Met het oog op het doelmatig beheer van afvalwater kan koelwater worden geloosd in schoonwaterriool.
2. Koelwater wordt alleen in een vuilwaterriool geloosd als het lozen in een schoonwaterriool of op een oppervlaktewaterlichaam redelijkerwijs niet mogelijk is.
3. Aan het te lozen koelwater worden geen chemicaliën toegevoegd.

- Lozen toegestaan in schoonwaterriool en alleen in vuilwaterriool als schoonwaterriool of oppervlaktewaterlichaam niet mogelijk is
- Bij lozen worden geen chemicaliën toegevoegd en geldt een maximale warmtevracht (1.000 kiloJoule per seconde)
- Met een maatwerkvoorschrift kan het lozen van koelwater met een hogere warmtevracht of met toegediende chemicaliën mogelijk worden gemaakt

VOORBEELD – WELSTAND

- Op grond van artikel 22.4 gelezen in samenhang met artikel 22.7 bruidsschat kan ook voor repressief welstandstoezicht maatwerkbesluit worden genomen
- Voorbeeld: *"Het spanframe met handelsreclame dient verwijderd te worden en verwijderd te worden gehouden van het bestaande pand kadastraal bekend ***"*

Toelichting bruidsschat:

*"Dit artikel (22.7, toevoeging RB) heeft betrekking op het repressief welstandstoezicht en was voorheen opgenomen in artikel 12 van de Woningwet. Het uiterlijk van bestaande bouwwerken of te bouwen bouwwerken waar op grond van dit plan geen omgevingsvergunning voor nodig is, mogen niet in ernstige mate in strijd zijn met redelijke eisen van welstand, beoordeeld volgens de criteria van de welstandsnota, bedoeld in artikel 12a, eerste lid, van de Woningwet, zoals dat artikel tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet gold. Op grond van artikel 4.114 van de Invoeringswet Omgevingswet geldt die welstandsnota als een beleidsregel als bedoeld in artikel 4.19 van de Omgevingswet. **In het voormalige artikel 13a van de Woningwet was opgenomen dat bij een overtreding van artikel 12, eerste lid, het bevoegd gezag de eigenaar kon verplichten zodanige door het bevoegd gezag aan te geven voorzieningen te treffen, dat daarmee werd voldaan aan artikel 12 van die wet. In de systematiek van de Omgevingswet is dit een maatwerkvoorschrift. Op grond van artikel 22.4 kan het bevoegd gezag zo'n maatwerkvoorschrift ook stellen voor het onderwerp welstand. Omdat de vraag of artikel 22.7 overtreden is, beantwoord moet worden door de criteria van de welstandsnota te beoordelen, ligt het voor de hand dat het bevoegd gezag door middel van een maatwerkvoorschrift aan de eigenaar van een gebouw duidelijk maakt op welke punten aanpassing nodig is om de ernstige strijd met redelijke eisen van welstand op te heffen."***

MAATWERKVOORSCHRIFT VS BOPA

- In veel gevallen bevat het omgevingsplan (tijdelijk, dan wel niet-tijdelijke deel) de mogelijkheid om met een maatwerkvoorschrift af te wijken van bepaalde regels
- Vaak makkelijker om een maatwerkvoorschrift vast te stellen in plaats van het verlenen van een bopa

Voordelen

- **Ambtshalve** opstellen maatwerkvoorschrift, terwijl voor een bopa **altijd** een **aanvraag** nodig is
 - Let wel, als het bevoegd gezag ambtshalve een maatwerkvoorschrift wil stellen, zal op grond van artikel 4:8 van de Awb belanghebbenden die daartegen naar verwachting bezwaren hebben in de gelegenheid moeten stellen om een zienswijze in te dienen (*Stb.* 2018, 291, p. 179)
- Toetsingskader: voor een bopa zeer breed en maatwerkvoorschrift beperkter
- Procedurele eisen: maatwerkvoorschrift heeft iets minder eisen dan een bopa

BESLUIT ACTIVITEITEN LEEFOMGEVING

GRONDSLAG MAATWERKVOORSCHRIFTEN – BAL

Neergelegd in artikel 2.13 Bal

Artikel 2.13. (maatwerkvoorschriften) 26 🔊 🔗 📄 ↺ ⌂ ⬇

1 Een maatwerkvoorschrift kan worden gesteld, of een vergunningvoorschrift als bedoeld in [artikel 4.5 van de wet](#) kan aan een omgevingsvergunning als bedoeld in [hoofdstuk 3](#) worden verbonden, over [artikel 2.11](#), [afdeling 2.7](#) en de [hoofdstukken 3 tot en met 5](#), met uitzondering van bepalingen:

- a.** waarin activiteiten als milieubelastende activiteiten, lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam of lozingsactiviteiten op een zuiveringstechnisch werk worden aangewezen; en
- b.** over meldingen.

2 Met een maatwerkvoorschrift of een vergunningvoorschrift kan worden afgeweken van [afdeling 2.7](#) en de [hoofdstukken 3 tot en met 5](#), tenzij anders is bepaald.

- Specifieke zorgplicht (artikel 2.11 Bal)
- Ongewone voorvallen (afdeling 2.7 Bal)
- Regels in hoofdstuk 3 tot en 5

- Geen maatwerkvoorschrift als ook een vergunningvoorschrift mogelijk is

SPECIFIEKE ZORGPLICHT

Neergelegd in artikel 2.11 Bal

- Degene die een activiteit verricht moet zorg dragen voor bepaalde milieubelangen
- In het tweede lid is hieraan invulling gegeven door een nadere concretisering
- Dit is een handvat om de vereiste zorgplicht in te vullen, maar geen uitputtende concretisering
- Specifieke zorgplicht gekoppeld aan de oogmerken, artikel 2.2 Bal
- Daaronder valt: beschermen tegen milieuverontreiniging, kwaliteit van lucht, bodem en water, voorkomen of beperken van geluidshinder, trillinghinder en geurhinder etc.

LET OP BEGRENZING MAATWERKBEVOEGDHEID

- Afwijken is mogelijk, **TENZIJ** anders bepaald

Voorbeeld van begrenzing maatwerkbevoegdheid

- Onder paragraaf 4.3 (grote stookinstallatie) in artikel 4.31 van het Bal:

Artikel 4.31. (afbakening mogelijkheid maatwerk)

Met een maatwerkregel of maatwerkvoorschrift worden de regels in deze paragraaf niet versoepeld, met uitzondering van de [artikelen 4.34, 4.36, 4.45, 4.55 en 4.57](#).

*"Daarom is in het tweede lid opgenomen dat maatwerkregels kunnen afwijken van afdeling 2.7 en de hoofdstukken 3 tot en met 5, tenzij anders is bepaald. Zulke uitzonderingen zijn op een beperkt aantal plaatsen in hoofdstuk 4 te vinden, en te herkennen aan de artikelkop «afbakening maatwerk». **Deze afbakeningen zijn opgenomen als het afwijken van bepalingen van die hoofdstukken strijdig zou zijn met internationaalrechtelijke bepalingen.** Zo zijn er EU-richtlijnen die bepaalde dwingende eisen aan milieubelastende activiteiten stellen, zoals strikte emissiegrenswaarden. Niet alleen moet de wetgever die richtlijnen correct implementeren, ook het bevoegd gezag mag bij dwingende bepalingen niets anders bepalen dan wat uit die richtlijn volgt. Als een richtlijn een bepaalde marge geeft waarin mag worden afgeweken, is die marge overgenomen in de afbakeningen van de maatwerkbevoegdheid." (Stb. 2018, 293, p. 771)*

VOORBEELD MAATWERKVOORSCHRIFT TER CONCRETISERING VAN DE ZORGPLICHT (OUD RECHT)

- Maatwerkvoorschriften kunnen worden gebruikt om de zorgplicht (artikel 2.11 Bal) nader in te vullen/kleuren
- Onder het oude recht kwam dit sporadisch ook voor
- AbRS 10 augustus 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BR4631 (CARU)
- CARU heeft bedrijventerrein van 6 ha. Vanaf dit terrein wordt afstromend hemelwater op het oppervlaktewater geloosd
- Dagelijks bestuur waterschap treedt handhavend op vanwege overtreding van zorgplicht uit artikel 2.1 lid 2 aanhef en onder d Activiteitenbesluit, want geloosde hemelwater bevat te veel verontreinigingen als gevolg van het feit dat CARU op het terrein van haar inrichting activiteiten zoals metaalbewerking, lassen, schuren, slijpen en schilderen verricht

VOORBEELD MAATWERKVOORSCHRIFT TER CONCRETISERING VAN DE ZORGPLICHT (OUD RECHT)

- Artikel 2.1 lid 1 Activiteitenbesluit bepaalde dat degene die een inrichting drijft en weet of redelijkerwijs had kunnen weten dat door het in werking zijn dan wel het al dan niet tijdelijk buiten werking stellen van de inrichting nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan of kunnen ontstaan, die niet of onvoldoende worden voorkomen of beperkt door naleving van de bij of krachtens dit besluit gestelde regels, die gevolgen voorkomt of beperkt voor zover voorkomen niet mogelijk is en voor zover dit redelijkerwijs van hem kan worden gevergd.
 - Vgl. de zorgplicht uit artikel 2.11 Bal
- Ingevolge lid 2 aanhef en onder d wordt onder het voorkomen of beperken van het ontstaan van nadelige gevolgen voor het milieu, het voorkomen dan wel voor zover dat niet mogelijk is het zoveel mogelijk beperken van de verontreiniging van een oppervlaktewaterlichaam.
- Ingevolge lid 3, voor zover hier van belang, kan het bevoegd gezag maatwerkvoorschriften stellen ter invulling/concretisering van de (zorgplicht-maatwerkvoorschriften).

VOORBEELD MAATWERKVOORSCHRIFT TER CONCRETISERING VAN DE ZORGPLICHT (OUD RECHT)

Afdeling:

- rechtszekerheid brengt mee dat bedrijven slechts kunnen worden aangesproken op naleving van de zorgplicht, voor zover zij **vooraf** kunnen weten dat hun handelen of nalaten ermee in strijd is.
- De **zorgplicht** zoals geregeld in het Barim **bevat een aantal begrippen die nadere invulling behoeven, en waarbij niet één invulling als de enig juiste kan worden beschouwd**. De vragen wanneer nadelige milieugevolgen niet voldoende worden voorkomen en wanneer redelijkerwijs kan worden gevergd dat deze gevolgen worden voorkomen, kunnen bijvoorbeeld afhankelijk van de gekozen weging van alle relevante factoren op verschillende manieren worden beantwoord. Dit betekent dat niet in alle gevallen een eenduidig antwoord bestaat op de vraag waartoe de norm in een concreet geval exact verplicht.

VOORBEELD MAATWERKVOORSCHRIFT TER CONCRETISERING VAN DE ZORGPLICHT (OUD RECHT)

- Gelet hierop is bestuursrechtelijke handhaving uitsluitend aan de orde wanneer het handelen of nalaten van de drijver van de inrichting onmiskenbaar in strijd is met de zorgplicht.
- Last onder dwangsom moet zodanig duidelijk en concreet geformuleerd zijn dat degene tot wie de last is gericht niet in het duister hoeft te tasten omtrent hetgeen gedaan of nagelaten moet worden ten einde toepassing van de aangekondigde dwangmaatregelen te voorkomen (bijvoorbeeld uitspraak van 13 november 2002 in zaak nr. 200202646/1, AB 2003, 77).
- De opgelegde last houdt enkel in dat de zorgplicht uit artikel 2.1, eerste lid, van het Barim moet worden nageleefd. Zo'n last is uit de aard der zaak onvoldoende duidelijk omdat uit de zorgplicht - met uitzondering van gevallen waarin deze onmiskenbaar wordt overtreden - niet eenduidig kan worden afgeleid waartoe deze strekt.
- Het opleggen van de last is daarom in strijd met de rechtszekerheid. Het dagelijks bestuur heeft de last bij het bestreden besluit ten onrechte niet herroepen.

VOORBEELD MAATWERKVOORSCHRIFT TER CONCRETISERING VAN DE ZORGPLICHT (OUD RECHT)

"Wanneer het dagelijks bestuur CARU wil verplichten om niet zozeer de algemene en onbepaalde zorgplicht uit artikel 2.1, eerste lid, van het Barim na te leven, maar specifiek door haar gewenste lozingseisen, kan het daartoe voor de inrichting zorgplicht-maatwerkvoorschriften vaststellen. Met dergelijke voorschriften kan concreet worden bepaald waaraan de drijver van de inrichting moet voldoen, en is, anders dan bij de zorgplicht zelf, de rechtszekerheid niet in het geding. Het dagelijks bestuur kan vervolgens, als de aldus concreet bepaalde lozingseisen niet zijn nageleefd, zo nodig handhavend optreden teneinde de naleving van die eisen af te dwingen."

Bovenstaande uitspraak ook relevant onder Omgevingswet: bij algemene normen/zorgplichten, kan maatwerkvoorschrift behulpzaam zijn om die algemene norm te concretiseren

**SPECIFIEK: DOOR MIDDEL VAN
MAATWERKVOORSCHRIFTEN BEPERKINGEN STELLEN AAN
GEWASBESCHERMING?**

ANDERE MANIER OM GEBRUIKSMOGELIJKHEDEN TE BEPERKEN (MILIEUSPOOR): MAATWERKVOORSCHRIFT

- Het telen van gewassen in de openlucht betreft een aangewezen milieubelastende activiteit → artikel 3.208 van het Bal
- Specifieke zorgplicht uit artikel 2.11 van het Bal in dit geval ook van toepassing
 - Degene die een milieubelastende activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die nadelige gevolgen kan hebben voor (onder andere) de gezondheid van mensen, moet:
 - alle redelijke maatregelen nemen om de negatieve gevolgen te voorkomen;
 - als niet kan worden voorkomen, de negatieve gevolgen zoveel mogelijk beperken; en
 - als de gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, de activiteit staken.
- De specifieke zorgplicht geldt ook als aan alle andere regels uit het Bal wordt voldaan (zie *Stb.* 2018, 293, p. 524).

MAATWERKVOORSCHRIFT

- Artikel 2.13 Bal: mogelijkheid om maatwerkvoorschriften (of vergunningvoorschriften) te stellen over (o.a.) de specifieke zorgplicht uit artikel 2.11 Bal
- Kan met een maatwerkvoorschrift een beperkende maatregel worden opgelegd? Ja, in beginsel wel
 - gebruik maken van extra driftreducerende spuittechnieken;
 - verplichting tot het informeren van omwonenden over wanneer, hoeveel en met welke gewasbeschermingsmiddelen wordt gespoten; of
 - het verbieden om chemische gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken binnen 50 meter van een woning
- De specifieke zorgplicht in combinatie met de maatwerkbevoegdheid biedt dus de nodige mogelijkheden

MAATWERKVOORSCHRIFT

- Een maatwerkvoorschrift is een besluit als bedoeld in de Awb, dus:
 - er staat rechtsbescherming open;
 - het besluit moet evenredig zijn en zorgvuldig voorbereid zijn;
 - deugdelijke belangenafweging;
 - de agrariër komt wellicht in aanmerking voor nadeelcompensatie.
- Nog geen (inhoudelijke) voorbeelden in de rechtspraak beschikbaar (ten aanzien van gebruik gewasbeschermingsmiddelen).
- Rechtbank Oost-Brabant van 30 oktober 2025, ECLI:NL:RBOBR:2025:6932, r.o. 71-73) rechtbank neemt aan dat het woon- en leefklimaat van de tijdelijke woningen voldoende beschermd worden vanwege een reeds opgelegd maatwerkvoorschrift waarmee een spuitzone van 50 meter is opgelegd. Maatwerkvoorschrift zelf stond in deze (handhavings)zaak niet centraal.

MAATWERKVOORSCHRIFT

Rechtbank Limburg 2 juli 2025, ECLI:NL:RBLIM:2025:6311:

"21. Verzoekster stelt zich op het standpunt dat verweerder haar verzoek tot het opleggen van maatwerkvoorschriften ten onrechte heeft afgewezen. Volgens verzoekster heeft verweerder miskend dat er wel een wettelijke grondslag is voor het opleggen van maatwerkvoorschriften, namelijk artikel 2.3 van de Ow en artikel 2.13, eerste lid, en artikel 2.11 van het Bal. Daarnaast heeft verweerder de door hem gemaakt belangenafweging niet onderbouwd. Verder is het bestreden besluit volgens verzoekster tegenstrijdig omdat verweerder enerzijds stelt dat er geen wettelijke grondslag is voor het opleggen van maatwerkvoorschriften, terwijl verweerder anderzijds stelt dat het opleggen daarvan onevenredig is. Als er geen wettelijke grondslag zou zijn, dan hoefde verweerder volgens verzoekster ook geen belangenafweging te maken. Tevens stelt verzoekster dat het opleggen van maatwerkvoorschriften nodig is ter concretisering van de specifieke zorgplicht uit artikel 2.11 van het Bal.

22. Verweerder stelt zich op het standpunt dat het opleggen van maatwerkvoorschriften niet aan de orde is omdat er geen sprake is van onmiskenbare strijd met de specifieke zorgplicht uit artikel 211 van het Bal.

23. De voorzieningenrechter is met verweerder en zoals hiervoor ook is overwogen van oordeel dat er geen sprake is van een evidente overtreding van de specifieke zorgplicht uit artikel 2.11 van het Bal. Om die reden ziet de voorzieningenrechter niet dat, in afwachting van een beslissing op het bezwaar van verzoekster, bij wijze van voorlopige voorziening maatwerkvoorschriften moeten worden vastgesteld ter invulling van die specifieke zorgplicht."

BESLUIT BOUWWERKEN LEEFOMGEVING

GRONDSLAG MAATWERKVOORSCHRIFTEN – BBL

Enkel toegestaan als dat specifiek is bepaald in het Bbl (zoals in art. 3.7, 3.86, 3.130, 4.5, 4.6, 4.103a, 4.149a, 4.227, 4.230, 5.3a, 5.21f, 5.23a, 6.5, 7.5, 7.14, 7.23, 7.32 en 7.37 Bbl)

Mogelijkheden maatwerkvoorschriften zien op:

- Bestaande bouw (hoofdstuk 3)
- Nieuwbouw en verbouw (hoofdstuk 4 en 5)
- Brandveilig gebruik van bouwwerken (hoofdstuk 6)
- Uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden (hoofdstuk 7)

Nieuw: maatwerk bij mobiel breken en maatwerk op basis van de specifieke zorgplicht zoals per hoofdstuk weergegeven

GRONDSLAG MAATWERKVOORSCHRIFTEN – BBL

Maatwerkvoorschriften grotendeels in het verlengde van mogelijkheden Woningwet en Bouwbesluit 2012

*"Dit betekent niet dat maatwerk niet mogelijk is bij de regels in dit besluit, maar wel dat **de mogelijkheden daarvoor grotendeels in het verlengde liggen van wat eerder op grond van de Woningwet en het Bouwbesluit 2012 mogelijk was.** Onder de Woningwet en het Bouwbesluit 2012 bestonden specifieke bevoegdheden om in bepaalde gevallen ontheffing van regels te verlenen of juist nadere of aanvullende eisen te stellen. **Deze mogelijkheden werden toen nog niet bestempeld als maatwerk, maar zijn binnen het stelsel van de Omgevingswet wel als zodanig te beschouwen.** Deze al bestaande mogelijkheden zijn waar nodig aangepast en als maatwerkmogelijkheden opgenomen in dit besluit. (...)*

*Daarnaast bevatte het Bouwbesluit 2012 op enkele plaatsen de term **«naar het oordeel van het bevoegd gezag»**, een voorbeeld hiervan was te vinden in artikel 6.36 (brandweeringang) van het Bouwbesluit 2012. Daarbij werd aan het bevoegd gezag de mogelijkheid geboden in het specifieke geval te beoordelen of wel of geen brandweeringang nodig was, feitelijk een afwijking van de landelijke regel. Dit kan beschouwd worden als een vorm van maatwerk; het in gevallen aanpassen van de algemene regel zodat deze past op de lokale situatie. In dit besluit zijn deze bevoegdheden voor het bevoegd gezag ook vormgegeven als maatwerk (de mogelijkheid een maatwerkvoorschrift te stellen over de brandweeringang is opgenomen in artikel 3.130 van dit besluit)." (Stb. 2018, 291, p. 180-181)*

GRONDSLAG MAATWERKVOORSCHRIFTEN – BBL

Maatwerkmogelijkheden zijn expliciet aangegeven aan het begin van elk hoofdstuk

Met het oog op de landelijke uniformiteit van de bouwregelgeving is de mogelijkheid tot het stellen van maatwerkvoorschriften zo specifiek mogelijk begrensd

"Er wordt op gewezen dat de mogelijkheid tot het stellen van maatwerkvoorschriften in dit besluit zo specifiek mogelijk opengezet is. De landelijke uniformiteit van de bouwregelgeving sinds 1992 wordt als een groot goed beschouwd, vanwege de zekerheid die dit aan partijen geeft. Bij de voorbereiding en consultatie van dit besluit is het belang van het behoud hiervan ook door een overgroot deel van de betrokken partijen benadrukt."

(Stb. 2018, 291, p. 180)

MAATWERKVOORSCHRIFTEN BBL – BESTAANDE BOUW

Maatwerk over de technische staat van een **bestaand bouwwerk**

Artikel 3.7. (maatwerkvoorschriften)

4

◀

⌂

■

↺

↻

⬇

1

Een maatwerkvoorschrift kan worden gesteld over [artikel 3.5](#) en de [afdelingen 3.2 tot en met 3.7](#), met uitzondering van bepalingen over meet- of rekenmethoden.

2

Een maatwerkvoorschrift over de [afdelingen 3.2 tot en met 3.7](#) kan alleen inhouden het opleggen van een plicht tot het treffen van voorzieningen om de staat van een bouwwerk op een niveau te brengen dat hoger is dan het niveau van de regels in dit hoofdstuk, maar niet hoger dan het niveau van de regels in [hoofdstuk 4](#). Het maatwerkvoorschrift wordt alleen gesteld als het treffen van die voorzieningen naar het oordeel van het bevoegd gezag noodzakelijk is.

3

In afwijking van het tweede lid kan een maatwerkvoorschrift als bedoeld in de [artikelen 3.86](#), [3.130](#) en [3.132](#) alleen het bepaalde in die artikelen inhouden.

- Aanschrijfmogelijkheid uit artikel 13 van de Woningwet
- Ook over specifieke zorgplicht (3.5 Bbl)
- Alleen de kwaliteit verhogen, maar niet hoger dan het niveau dat geldt voor nieuwbouw
- Specifieke afbakening bepaalde onderwerpen: maatwerkvoorschriften als bedoeld in de artikelen 3.86 (energiebesparende maatregelen), 3.130 (brandweeringang) en 3.132 (mobiele radiocommunicatie van hulpverleningsdiensten) mogen alleen het bepaalde in die artikelen inhouden

MAATWERKVOORSCHRIFTEN BBL – BESTAANDE BOUW

Aandachtspunt (*Stb.* 2018, 291, p. 240):

*"Wanneer een gemeente op grond van hoofdstuk 4 voor nieuwbouw een **maatwerkregel** in het omgevingsplan heeft opgenomen op grond waarvan lokaal een **strengere eis** dan die uit hoofdstuk 4 geldt (zie hiervoor de artikelen 4.150 en 4.160 en de toelichting daarop), is het **niet mogelijk bij een aanschrijving op grond van artikel 3.7 tot dit strengere niveau aan te schrijven**.*

*Het maatwerkvoorschrift mag **alleen** gaan over de onderwerpen die in de hoofdstukken 3 en 4 van dit besluit zijn opgenomen. Als over een onderwerp geen concrete regel is gesteld, mag via maatwerk op grond van dit hoofdstuk dus niet alsnog een voorschrift worden gesteld."*

MAATWERKVOORSCHRIFTEN BBL – NIEUWBOUW

Bevoegdheid om in concrete gevallen maatwerkvoorschriften te stellen over het bouwen van een **nieuw bouwwerk**

Artikel 4.5. (maatwerkvoorschriften)

[Wijziging(en) zonder datum inwerkingtreding aanwezig. Zie het [wijzigingenoverzicht](#).]

- 1 Een maatwerkvoorschrift of vergunningvoorschrift als bedoeld in [artikel 4.5, eerste lid, van de wet](#), kan worden gesteld over de [afdelingen 4.2 tot en met 4.7](#), met uitzondering van [artikel 4.245](#) anders dan voor de woonfunctie voor zorg en bepalingen over meet- of rekenmethoden.
- 2 Met een maatwerkvoorschrift of vergunningvoorschrift kan worden afgeweken van de in het eerste lid bedoelde afdelingen, waarbij afwijken alleen versoepelen kan inhouden.

- Onder afwijking wordt alleen versoepeling verstaan
- Op basis van artikel 4.27 Ob verplicht advies en instemming door Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Soortgelijke bepaling in artikel 7 Woningwet met een ontheffingsmogelijkheid

Voorbeeld: fabriekswoningen voor een grote ontwikkeling waarbij een uitzondering wordt gemaakt op bescherming tegen geluid van buiten

MAATWERKVOORSCHRIFTEN BBL – NIEUWBOUW

Bij de bevoegdheid tot het stellen van maatwerkvoorschriften wordt vaak een onderscheid gemaakt tussen maatwerkvoorschrift op initiatief van het bevoegd gezag en op aanvraag van degene die het bouwwerk bouwt

Zo ook bij de bevoegdheid tot het stellen van maatwerkvoorschriften over het bouwen van een nieuw bouwwerk

Aanvraag is vormvrij (*Stb.* 2018, 291, p. 181)

MAATWERKVOORSCHRIFTEN BBL – HERBOUW

Een apart artikel voor maatwerkmogelijkheid voor het vernieuwen na sloop waarbij de oorspronkelijke fundering resteert

Hierdoor is geen advies en instemming van de minister noodzakelijk, dus kan het bevoegd gezag zelf beoordelen welke eisen uit hoofdstuk 4 versoepeld worden

Artikel 4.6. (maatwerkvoorschriften herbouw)

8

[Wijziging(en) zonder datum inwerkingtreding aanwezig. Zie het [wijzigingenoverzicht](#).]

- 1 In afwijking van [artikel 4.5](#) kan een maatwerkvoorschrift of vergunningvoorschrift, als bedoeld in [artikel 4.5, eerste lid, van de wet](#) over het vernieuwen na sloop waarbij alleen de oorspronkelijke fundering resteert, alleen versoepelen inhouden.
- 2 Een maatwerkvoorschrift of vergunningvoorschrift op aanvraag van degene die het bouwwerk bouwt, kan worden gesteld met het oog op andere belangen dan bedoeld in [artikel 4.2](#), voor zover de in dat artikel bedoelde belangen zich daartegen niet verzetten.

MAATWERKVOORSCHRIFTEN BBL – GEBRUIK VAN BOUWWERKEN

Neergelegd in artikel 6.5 van het Bbl

- Maatwerkvoorschriften slechts mogelijk met het oog op brandveiligheid (specifieke zorgplicht uit artikel 6.4 Bbl en afdeling 6.2)
- Alleen concretisering (*Stb.* 2018, 291, p. 549):

*"Dit artikel maakt het voor het bevoegd gezag mogelijk om in concrete gevallen maatwerkvoorschriften te stellen over het brandveilig gebruik van een bouwwerk. In dit artikel is in het eerste lid bepaald dat maatwerkvoorschriften mogen worden gesteld over de specifieke zorgplicht van artikel 6.4 en over de regels van afdeling 6.2 (Brandveiligheid). **Met dat maatwerkvoorschrift mag alleen een nadere invulling (concretisering) worden gegeven aan de specifieke zorgplicht van artikel 6.4 en aan de in afdeling 6.2 uitgewerkte specifieke regels over brandveilig gebruik. Er mag dus niet van die regels worden afgeweken.**"*

Bijvoorbeeld een invulling van de specifieke zorgplicht door aan te geven op welke wijze materiaal moet worden opgeslagen zodat brandgevaar wordt voorkomen

MAATWERKVOORSCHRIFTEN BBL – GEBRUIK VAN BOUWWERKEN

- Ook hier een onderscheid tussen maatwerkvoorschrift op initiatief van bevoegd gezag en op aanvraag van degene die het bouwwerk gebruikt of laat gebruiken
- Initiatief bevoegd gezag: alleen in het kader van brandveiligheid (tweede lid)
 - Alleen maatwerkvoorschriften over artikel 6.4 van het Bbl
- Aanvraag: ook op andere belangen dan brandveiligheid als bedoeld in artikel 6.2 onder a van het Bbl (derde lid)
- Maatwerkvoorschrift alleen mogelijk bij een gebruiksmelding (vierde lid)

MAATWERKVOORSCHRIFTEN BBL – BOUW- EN SLOOPWERKZAAMHEDEN

Neergelegd in artikel 7.5 Bbl

- Op basis van dit artikel kan een maatwerkvoorschrift worden vastgesteld over de specifieke zorgplicht en onderwerpen als
 - procedure bouw- en sloopwerkzaamheden, zoals informeren begin en beëindiging bouwwerkzaamheden
 - inhoudelijke regels, zoals veiligheid in de directe omgeving en geluidhinder
 - scheiden bouw- en sloopafval, zoals scheiden in bepaalde fracties
- Uitzonderingen op bevoegdheid tot stellen van maatwerkvoorschriften: asbestverwijdering, veiligheidsmaatregelen bij aanbrengen gespoten PUR-schuim, meldingsplichten en meet- of rekenmethoden
- Daarnaast mag een maatwerkvoorschrift over geluidhinder en trillinghinder (bij bouw- en sloopwerkzaamheden) **alleen** een versoepeling inhouden

MAATWERKVOORSCHRIFTEN BBL – BOUW- EN SLOOPWERKZAAMHEDEN

- Een maatwerkvoorschrift kan inhouden dat een veiligheidsplan moet worden opgesteld en/of een veiligheidscoördinator wordt aangesteld
- Daarnaast kan een maatwerkvoorschrift over asbestverwijdering en stikstofemissie enkel een nadere invulling inhouden, dus geen afwijking
- Voorbeeld: gebruik van machines die voor minder uitstoot zorgen, zoals elektrisch materieel

MAATWERKVOORSCHRIFTEN BBL – MOBIEL BREKEN BOUW- EN SLOOPAFVAL

Artikel 7.32 voorziet in de mogelijkheid voor het bevoegd gezag om maatwerkvoorschriften te stellen over het in werking hebben van een mobiele puinbreker, zoals het informeren over aanvang van mobiel breken

Artikel 7.32. (maatwerkvoorschriften)

5

[Wijziging(en) zonder datum inwerkingtreding aanwezig. Zie het [wijzigingenoverzicht](#).]

- 1 Een maatwerkvoorschrift kan worden gesteld over de [paragrafen 7.2.2](#) en [7.2.3](#) en [artikel 7.31](#), met uitzondering van bepalingen over:
 - a. meldingplichten; en
 - b. meet- of rekenmethoden.
- 2 Met een maatwerkvoorschrift kan worden afgeweken van de regels in de [paragrafen 7.2.2](#) en [7.2.3](#), waarbij:
 - a. en maatwerkvoorschrift als bedoeld in [artikel 7.37](#) alleen het bepaalde in dat artikel kan inhouden; en
 - b. met een maatwerkvoorschrift over [artikel 7.39](#) alleen de dagwaarden, blootstellingsduur, tijdstippen en perioden kunnen worden versoepeld.

Maatwerkvoorschrift kan ook op basis van de specifieke zorgplicht uit art 7.31 Bbl

VERSCHIL MAATWERKREGELS EN MAATWERKVOORSCHRIFTEN

MAATWERKREGELS

MAATWERKREGELS

- Maatwerkregels zijn algemeen verbindende voorschriften die vastgesteld worden in het omgevingsplan en betrekking hebben op een specifieke locatie (ongeacht wie de activiteit verricht of gaat verrichten)
- Kunnen betrekking hebben op zowel bestaande als toekomstige activiteiten
- Met maatwerkregels kan gebiedsgericht duidelijk worden gemaakt welke (milieu)verplichtingen er in een bepaald gebied gelden
- Afwijken van de algemene, kan zowel een aanscherping als een versoepeling betreffen
- Maatwerkregels zijn alleen mogelijk als deze bevoegdheid volgt uit hogere regelgeving

MAATWERKREGELS – WETTELIJKE GRONDSLAG

Belangrijkste wettelijke grondslag is artikel 2.12 van het Bal

Artikel 2.12. (maatwerkregels)

1 Een maatwerkregel kan worden gesteld over [artikel 2.11](#), [afdeling 2.7](#) en de [hoofdstukken 3 tot en met 5](#), met uitzondering van bepalingen waarin activiteiten worden aangewezen als milieubelastende activiteiten, lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam of lozingsactiviteiten op een zuiveringstechnisch werk.

2 Met een maatwerkregel kan worden afgeweken van [afdeling 2.7](#) en de [hoofdstukken 3 tot en met 5](#), tenzij anders is bepaald.

3 Een maatwerkregel kan worden gesteld met het oog op de belangen, bedoeld in [artikel 2.2](#).

4 Een maatwerkregel wordt voor milieubelastende activiteiten gesteld in het omgevingsplan of in de omgevingsverordening en voor lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam en lozingsactiviteiten op een zuiveringstechnisch werk in de waterschapsverordening.

- Afwijken met maatwerk mogelijk, tenzij anders is bepaald
- Altijd met het oog op de belangen van art 2.2 van het Bal
- Ook in het Bbl mogelijkheid tot maatwerk, maar minder breed

MAATWERKREGEL VS MAATWERKVOORSCHRIFT

	Maatwerkregel	Maatwerkvoorschrift
Reactief/proactief	Proactief (bijvoorbeeld naar aanleiding van de omgevingsvisie)	Reactief (bijvoorbeeld na een melding)
Juridische kwalificatie	Algemeen verbindend voorschrift	Beschikking
Gericht tot	Iedereen voor de omschreven activiteiten en/of aangeduide locaties	Degene die de activiteit verricht (individueel niveau)

OVERGANGSRECHT – MAATWERKVOORSCHRIFTEN VAN RECHTSWEGE

OVERGANGSRECHT – INVOERINGSWET OMGEVINGSWET

Artikel 4.13. (onthefing en vergunning)

23

- 1 Een ontheffing of vergunning voor een activiteit waarop een verbodsbepaling van toepassing is als bedoeld in [paragraaf 5.1.1 van de Omgevingswet](#) en die onherroepelijk is, geldt als een omgevingsvergunning voor die activiteit.
- 2 Als aan een omgevingsvergunning verbonden voorschriften als bedoeld in [paragraaf 5.1.4 van de Omgevingswet](#) gelden:
 - a. beperkingen of voorwaarden waaronder een ontheffing of vergunning is verleend,
 - b. nadere eisen als bedoeld in [artikel 2.22, derde lid, onder b en c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht](#), en
 - c. een exploitatieplan als bedoeld in [artikel 6.12, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening](#), dat betrekking heeft op een omgevingsvergunning.
- 3 Als op een activiteit na de inwerkingtreding van de [Omgevingswet](#) geen verbodsbepaling als bedoeld in [paragraaf 5.1.1 van de Omgevingswet](#) van toepassing is, geldt een aan een onherroepelijke omgevingsvergunning voor die activiteit verbonden voorschrift als een maatwerkvoorschrift, voor zover het voorschrift gaat over een onderwerp waarvoor het bevoegd gezag maatwerkvoorschriften kan stellen als bedoeld in [artikel 4.5, eerste lid, van de Omgevingswet](#).
- 4 Als een aan een onherroepelijke omgevingsvergunning voor een activiteit verbonden voorschrift ook geldt voor het deel van die activiteit waarop een verbodsbepaling als bedoeld in [paragraaf 5.1.1 van de Omgevingswet](#) niet van toepassing is, geldt dat voorschrift als een maatwerkvoorschrift, voor zover het voorschrift gaat over een onderwerp waarvoor het bevoegd gezag maatwerkvoorschriften kan stellen als bedoeld in [artikel 4.5, eerste lid, van de Omgevingswet](#).

ARTIKEL 4.13 INVOERINGSWET OMGEVINGSWET

Onderscheid tussen derde en vierde lid

Derde lid

- Na inwerkingtreding geen verbodsbepaling van toepassing → onherroepelijke omgevingsvergunning geldt als maatwerkvoorschrift voor die activiteit
- Let wel, voor zover het bevoegd gezag een maatwerkvoorschrift kan stellen

Vierde lid

- Voorschrift voor activiteit geldt ook voor een deel waarop geen verbodsbepaling van toepassing is → voorschrift geldt als maatwerkvoorschrift
- Ook hier, voor zover het bevoegd gezag een maatwerkvoorschrift kan stellen

OVERGANGSRECHT – VOORBEELD 1

Dit kan zorgen voor complexe situaties in de praktijk (zie *Kamerstukken II* 2017-18, 34 986, nr. 3, p. 115-118)

Stel, het gaat om een vergunningplichtige inrichting in de papierindustrie (bijlage 1, onderdeel C, categorie 16.4 lid 2 van het Bor)

Onder huidig recht

- Mba is het maken van karton en andere milieubelastende activiteiten die deze activiteit functioneel ondersteunen (artikel 3.122 lid 1 onder c van het Bal)
- Vergunningplicht mba ziet enkel op de installatie voor het maken van karton (artikel 3.125 lid 1 onder a van het Bal)

In feite komt de begrenzing van de inrichting overeen met de milieubelastende activiteiten, alleen is de vergunningplicht kleiner

OVERGANGSRECHT – VOORBEELD 1

Verschillende situaties kunnen aan de orde zijn:

- Voorschrift gaat alleen over het vergunningplichtige deel van de mba → vergunningvoorschrift mba
- Voorschrift gaat alleen over niet vergunningplichtige deel van de mba → maatwerkvoorschrift op basis van de specifieke zorgplicht uit het Bal
- Voorschrift ziet op zowel het vergunningplichtige als het niet vergunningplichtige deel van de mba
 - Voorschrift inhoudelijk **deelbaar** → voorschrift geldt voor het vergunningplichtige deel als een voorschrift en voor het niet vergunningplichtige deel een maatwerkvoorschrift
 - Voorschrift inhoudelijk **niet deelbaar** → voorschrift geldt als maatwerkvoorschrift voor de gehele mba (op basis van de specifieke zorgplicht uit het Bal)
- Voorwaarde voor maatwerkvoorschrift: Bal moet het stellen van een dergelijk maatwerkvoorschrift mogelijk maken. Gelet op de manier waarop in het Bal met maatwerk wordt omgegaan is dit vaak mogelijk. Is dit niet het geval? Dan vervalt het voorschrift

OVERGANGSRECHT – VOORBEELD 2

Stel, het gaat om een openluchtattractiepark dat jaarlijks meer dan 500.000 bezoekers trekt, met daarbinnen een openluchtkartbaan en activiteiten die deze kartbaan functioneel ondersteunen

Oud recht

Vergunningplicht voor de hele inrichting onder de Wabo volgt uit bijlage 1, onderdeel C, categorie 19.4, onder a, Bor

Huidig recht

- Vergunningplicht voor de kartbaan volgt uit artikel 3.305 Bal, niet voor de functioneel ondersteunende activiteiten

In feite is de begrenzing van de inrichting ruimer dan de begrenzing van de mba én is de vergunningplicht kleiner dan de begrenzing van de mba

OVERGANGSRECHT – VOORBEELD 2

Het gaat om een vergunningvoorschrift over hoeveelheid afvalwater dat vanuit het attractiepark (dus inclusief kartbaan en functioneel ondersteunende activiteiten) op het openbaar vuilwaterriool wordt geloosd.

Omzetting naar maatwerkvoorschrift of vergunningvoorschrift voor de milieubelastende activiteit uit het Bal niet mogelijk (artikel 4.12 lid 4 IOw)

Waarom?

Deel van de inrichting wordt nu in het omgevingsplan geregeld en niet wordt genormeerd door het Bal, want het is geen mba. Daarnaast is het een inhoudelijk ondeelbaar voorschrift

Gevolg → Dus vergunningvoorschrift voor de gehele inrichting wordt omgezet naar maatwerkvoorschrift op grond van het omgevingsplan (art 22.45 bruidsschat).

Vragen? Neem contact op!

Rachid Benhadi
r.benhadi@hekkelman.nl
06 - 13 73 69 52

Sterre Ekelmans
s.ekelmans@hekkelman.nl
06 - 15 51 42 64